

KAISAN PÄIVÄKIRJA

Nyt on sekin koettu, Egyptissä paleleminen nimittäin. Ei olisi kyllä lokakuun helteillä vielä uskonut, että joulukuussa palellaan. Talvikelien avainsana näyttää täällä olevan epävakaisuus: viime viikonloppuna oli ihan mukavaa makoilla auringossa uima-altaalla Aleksandriassa, mutta pari päivää aikaisemmin tuli vettä ja lämpötila oli 10 asteen alapuolella. Täällä Välimeren tuntumassa on siis satanut jo useita kertoja, ja tuuli on enimmäkseen kova ja kolea. Kymmenen plus-asteen ei toki luulisi Lapin tyttöä hetkauttavan – mutta kun se on lämpötila paitsi ulkona, myös sisällä! Muinaisesta egyptiläisestä rakennusinsinööritaidosta ovat todisteena Gizan pyramidit ja Luxorin temppelit, mutta nykyajan rakennuksissa ei ole minkäänlaisia eristeitä, ikkunoista falskaa niin, että vesisade tulee sisälle ja talomme huojuu aina, kun vähänkin isompi auto ajaa ohitse. Viime mainittu hirvittää entistä enemmän Bamin uutisia lueskellessa...

Rakennusinsinööritaidon lisäksi myös maanmittauksella on Egyptissä kunnia-kaat perinteet, vaikka sitäkin on välillä vaikea uskoa nykymenoä seurattessaan. Voidaan jopa sanoa maanmittausprofession juurten löytyvän faaraoiden ajan Egyptistä. Valtakunnan vaurauden perustahan oli tuottoisa maanviljely Niilin jokavuotisten tulvien tuoman hedelmällisen lietteen rikastuttamassa maassa, ja jo hyvin varhaisessa vaiheessa tarvittiin maanmittareita määräämään faaraolle ja jumalille kerättävät verot sekä vahvistamaan rajojen paikat tulvien jälkeen. Kyseessä oli siis suuren päätäntävällän käyttäminen maan tuottoarvoja ja sen perusteella kannettavia veroja laskettaessa. Näillä varoilla (sekä orjien työpanoksella)

la) sitten rakennettiin upeat temppelit ja palatsit, käytiin menestyksekkäitä sotia valtakunnan laajentamiseksi, ja luotiin korkeakulttuuri, jonka muistomerkkejä tulevat ihmiset tänäkin päivänä ihailemaan eri puolilta maailmaa.

Tähän ihastelijoiden joukkoon pääsin itsekin liittymään marraskuussa Assuanissa ja Luxorissa. Maanmittareille vinkiksi: Luxorissa on Kuninkaiden laakson upeiden hautaluolien lisäksi yleisölle avoinna myös pienempiä, ei kuninkaallisten, mutta ylhäisten virkamiesten hautoja. Näistä yksi, numero 69, kuului Menena-nimiselle maanmittarille. Siellä vierailleesta kuuden hengen seurueestamme neljä sattui olemaan maanmittareita, mistä hautaa vartioinut pappa tietenkin kovasti ihastui, ja peilin sekä peltilevyn avulla luolaa valaisten esitteli meille upeaa, todella hyvin säilynyttä maalausta noin kolme ja puoli tuhatta vuotta sitten suoritetusta maanmittaustoimituksesta.

Nykymeno onkin sitten, kuten jo todettu, vähemmän kunniaakasta. Maaomistuksista on eräiden arvioiden mukaan rekisteröity vain 10 %, eli valtaosa kiinteistömarkkinoista ja kansallisvarallisuudesta, toimii epävirallisessa systeemissä. Ei siis lienekään ihme, että Egyptin maanmittauslaitoksen käsittelemistä kiinteistötoimituksista yli puolet liittyy oikeusprosesseihin, ja siis alle puolet on ”normaaleja” toimituksia: kiinteistökauppoja ja perinnönjakoja. Myös viranomaisyhteistyö näyttää takkuilevan pahemman kerran. Maanmittauslaitos toimii ”vesivarat ja kastelu”-ministeriön alaisuudessa, lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriä ylläpitävä viranomaistaho oikeusministeriössä. Ja

virastojen välillä näyttää vallitsevan enemmän tai vähemmän sotatila, vaikka laki määrää ne toimimaan yhdessä kiinteistöjen rekisteröintiprosessissa. Tietoa pihdataan, koska ”se on meidän dataa”, vaikka laki määrääkin sen jakelusta toiselle osapuolelle, ja toisen organisaation toimintaa hankaloitetaan kaikin tavoin. Asiakaslähtöisyys tuntuu olevan käsitteenä täysin tuntematon, eikä yhteiskunnan kokonaisuutakaan taida ajatella kukaan.

Visiittimme kiinteistöveroja keräävään, valtiovarainministeriön alaisuudessa toimivaan virastoon paljasti, että siellä oltiin tyytyväisiä vuodelta 1901 peräisin olevaan kiinteistörajakarttaan, ja ettei veroluettelokaan ollut juuri nuorempi (pitäähän niiden sopia yhteen...). Jotain veroja viljelijöiltä kuitenkin kerätään. Virastossa tunnuttiin luottavan siihen, että rekisteröimättömätkin maanomistajat tietävät, minkä nimisen veroluettelosta löytyvän (vaikkakin esimerkiksi jo aikapäivää kuolleen, mutta silti edelleen lailliseksi omistajaksi rekisteröidyn) henkilön nimellä heidän tulee veronsa maksaa. Ja viraston veronkerääjät kulkevat sitten kylissä talosta taloon keräämässä verot, käyttäen asiantuntijoinaan maatalousministeriön alaisten kyläkohtaisten toimistojen työntekijöitä, jotka tuntevat viljelijät henkilökohtaisesti. Muutamien maanviljelijöiden haastattelu paljasti, ettei veronkanto epäviralliseen omistusoikeuteen perustuen ole ihan korruptiovapaata: veronkerääjät ovat kuulemma varakkaita miehiä. Näiden kertomusten, sekä omien Egyptin tullilaitoksesta keräämiäni katkerien kokemusten perusteella osaan kyllä entistä enemmän

arvostaa Suomea maailman vähiten korruptoituneena maana. Suomalainen verokarhu on sentään jämäkkä ja reilu.

No, jos homma toimisi kuin junan vessa, niin mihinkäs täällä kehitysyhteistyötä, tai sen puoleen suomalaista junioriasiantuntijaakaan tarvittaisiin. Mitä mahdottomammilta tavoitteemme tuntuvat saavuttaa, sitä tärkeämmiltäkin ne tuntuvat. Projektimme egyptiläiset työntekijät ovat järjestään fiksuja ja päteviä, ja ne tavoitteet; toimivan katas-terijärjestelmän kehittäminen, mukaan lukien linkit mittalaitoksen ja muiden viranomaistahojen välillä, ovat kaikkien mielestä ponnistelujen arvoisia. Myös Egyptin maanmittauslaitoksen johto on erittäin sitoutunut projektiin ja sen tavoitteisiin, mikä on toki mukavaa. Siis että se seinä tulee todenteolla vastaan vasta oman organisaation ulkopuolella...

Jouluhan täällä hurrahti ohi sen suu-remmitta hössötyksittä, kun 80–90 % kansasta on muslimeja, eikä siis joulua vietä. Loput 10–20 % ovat koptilaiskristittyjä, joille kreikkalais-katolisten tapaan pääsiäinen on joulua suurempi juhla. Koptilainen joulu, meikäläinen loppiaainen, oli kuitenkin kansallinen vapaapäivä uskontokuntaan katsomatta.

KAISA HARJU

Kirjoittaja on 26-vuotias TKK:n Maanmittausosastolta valmistunut diplomi-insinööri, joka työskentelee Scanagri Finland Oy:n palveluksessa "GIS Junior Adviserina" Suomen ja Egyptin välisessä kehitysyhteistyöprojektissa Egyptissä.